Č.j.: VP/S 131/03-160 V Brně dne 22. prosince 2003

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení zahájeném dne 3.10.2003 na základě žádosti České republiky - Ministerstva průmyslu a obchodu ze dne 30.9.2003 č.j. 46458/03/6400 o povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory podle § 6 odst.1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, ve spojení s § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, rozhodl podle § 6 odst. 3 písm. b) zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, ve znění zákona č. 130/2002 Sb., takto:

Výjimka ze zákazu veřejné podpory pro program „Likvidace škod na životním prostředí způsobených dobýváním výhradních i nevyhrazených nerostů“

s e p o v o l u j e

za těchto podmínek:

1) **veřejná podpora bude poskytnuta pouze na likvidaci škod na životním prostředí, u nichž není možné identifikovat odpovědnou osobu,**

2) **skutečná výše veřejné podpory poskytnutá jednotlivým příjemcům bude každoročně oznamována Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a to k datu vyhlášení projektů, na které budou přidělovány podpory, nejpozději však do 30. listopadu každého roku. Součástí tohoto oznámení bude i popis škody na životním prostředí s odůvodněním, proč není možné identifikovat odpovědnou osobu.**

Odůvodnění:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) obdržel dne 3.10.2003 žádost o povolení výjimky (dále jen „žádost“) podle § 6 odst. 1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, ve znění zákona č. 130/2002 Sb. (dále jen „zákon“), kterou podalo Ministerstvo průmyslu a obchodu dopisem ze dne 30.9.2003, č.j. 46458/03/6400.

I. Údaje získané z žádosti o povolení výjimky :

- poskytovatelem veřejné podpory je Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen „Ministerstvo“),
- ministerstvem odpovědným za poskytnutí veřejné podpory je Ministerstvo,
- kontaktní osobou je Ing. Zbyšek Sochor, ředitel odboru hornictví Ministerstva průmyslu a obchodu,
- název programu veřejné podpory je „Likvidace škod na životním prostředí způsobených dobýváním výhradních i nevyhrazených nerostů“,
- míra podpory je až do 100% oprávněných nákladů na odstranění znečištění,
- základem pro poskytnutí veřejné podpory je zákon č. 44/1988 Sb. o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon) (dále jen „horní zákon“),
- jedná se o nový program podpory pro odvětví uhlí, rudy, uranu a nafty,
- formou poskytnutí veřejné podpory je přímé poskytnutí finančních prostředků – dotace,
- délka trvání programu není omezena,
- celková výše prostředků k rozdělení veřejné podpory je dána výší roční úhrady z vydobytých nerostů odvedených do státního rozpočtu podle §32a horního zákona, v současné době cca 60 mil. Kč,
- očekávaný počet příjemců veřejné podpory je 10 – 50.

II. Podklady pro rozhodnutí:

- žádost o povolení výjimky podle ustanovení § 6 zákona spolu s průvodním dopisem,
- přílohy žádosti o povolení výjimky se specifikací veřejné podpory, programem Ministerstva „Likvidace škod na životním prostředí způsobených dobýváním výhradních i nevyhrazených nerostů“.

III. Vymezení základních pojmů

1) **Vhodné náklady** jsou náklady, které jsou nezbytné pro odstranění znečištění, hodnotu vhodných nákladů je nutné snížit o zvýšení hodnoty vyčištěného pozemku oproti stavu před sanačními pracemi.
2) **Osobou odpovědnou za znečištění** je osoba odpovědná za znečištění podle právního řádu České republiky. Tato osoba může být za znečištění odpovědna, i když znečištění sama nezpůsobila, ale byly na ni převedeny závazky na odstranění takového znečištění, popř. je sama převzala anebo je právním nástupcem samotného původce (znečišťovatele).

IV. Charakteristika veřejné podpory

Formou veřejné podpory je přímé poskytnutí finančních prostředků – dotace na odstranění konkrétní škody na životním prostředí způsobenou dobýváním výhradních i nevyhrazených ložisek nerostů. Finanční prostředky jsou čerpány z prostředků Ministerstva průmyslu a obchodu podle §32a horního zákona, který ukládá těžebním organizacím povinnost zaplatit na účet příslušného obvodního báňského úřadu roční úhradu z vydobytých nerostů. Z výnosů

úhrad převádí obvodní báňský úřad 25% do státního rozpočtu ČR, ze kterého pak mohou být tyto prostředky účelově použity k nápravě škod na životním prostředí způsobených dobýváním ložisek nerostů, podle § 32a odst. 4. Zbývajících 75% převádí obvodní báňský úřad na obce v jejímž katastru je těžba realizována. Usnesení vlády ČR č. 906/2001 zmocnilo ministra financí uvolňovat z výnosů úhrad za vydobyté nerosty odvedené do státního rozpočtu 50% pro Ministerstvo průmyslu a obchodu a 50% Ministerstvu životního prostředí.

V. Právní analýza

Podle § 1 odst. 1 zákon o veřejné podpoře upravuje postup při posuzování slučitelnosti veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody (sdělení č. 7/1995 Sb., o sjednání Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé). Čl. 64 odst. 1 bodu. iii) Evropské dohody stanoví, že neslučitelná s řádným působením této dohody, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a Společenstvím, je jakákoliv veřejná podpora, která narušuje soutěž nebo hrozí jejím narušením v důsledku zvýhodňování některých podnikatelských jednotek nebo výroby určitého zboží. Čl. 3 Evropské dohody stanoví, že Rada přidružení přijme do tří let od vstupu této dohody v platnost nezbytná pravidla pro provádění odstavců 1 a 2. Tato pravidla byla přijata dne 24.6.1998 s účinností od 11.7.1998 (sdělení č. 225/1998 Sb., o sjednání Rozhodnutí č.1/98 Rady přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé ze dne 24.6. 1998 o přijetí prováděcích pravidel pro uplatnění ustanovení o státní podpoře uvedených v čl. 64 odst. 1 bodu iii) a odst. 2, podle čl. 64 odst.3 Evropské dohody zakládající přidružení mezi ES a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé, a v čl. 8 odst. 1 bodu iii) a odst. 2 Protokolu 2 k této Dohodě o výrobcích ESUO, dále jen „Prováděcí pravidla“). Čl. 2 Prováděcích pravidel stanoví, že posouzení slučitelnosti jednotlivých rozhodnutí o podpoře a programů s Evropskou dohodou bude probíhat na základě kritérií vyplývajících z uplatnění pravidel článku 92 Smlouvy o založení Evropských společenství, včetně současné a budoucí sekundární legislativy, systémů, směrnic a dalších příslušných administrativních nařízení platných v ES, jakož i precedenčního práva Soudu první instance a Soudního dvora a zvláštních pokynů, které budou vypracovány podle článku 4 odst. 3 Prováděcích pravidel.

V § 3 písm. a) zákona o veřejné podpoře se stanoví, že veřejnou podporou se rozumí jakákoliv forma podpory, včetně programů veřejné podpory nebo výhod zvýhodňujících podnikání nebo odvětví výroby poskytovaná Českou republikou, ministerstvem, jiným správním orgánem, orgánem samosprávy nebo poskytovaná z veřejných prostředků. Dle § 2 odst.1 zákona o veřejné podpoře je veřejná podpora poskytovaná způsobem narušujícím nebo hrozícím narušení soutěže, tím, že zvýhodňuje určité podnikání nebo odvětví výroby, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské unie, neslučitelná se závazky České republiky vyplývajícími z Evropské dohody a je zakázána. Dle § 2 odst. 2 zákona o veřejné podpoře platí zákaz veřejné podpory podle odst. 1 pokud tento zákon nestanoví jinak nebo pokud Úřad pro ochranu hospodářské soutěže nepovolil výjimku.

Vzhledem k tomu, že:

- se jedná o podporu poskytovanou Ministerstvem, které je poskytovatelem veřejné podpory v souladu s § 3 písm. c) zákona o veřejné podpoře, protože Ministerstvo má ve své diskreční pravomoci přerozdělovat finanční prostředky,

- hrozí narušení hospodářské soutěže, neboť poskytnutí podpory umožní příjemcům podpory použít finanční prostředky, které by bylo nutné použít na uhrazení nákladů na likvidaci škod na životním prostředí, pro případnou další investiční činnost či snížení konečných výstupních cen,
- tato výhoda zvýhodňuje určité podnikání, jelikož příjemce sníží své náklady, které je povinen uhradit ze svých vlastních prostředků,
- poskytnutím výhody může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské unie, jelikož produkce dotčených společností se realizuje v mezinárodně konkurenčním prostředí a část může být exportována,

jedná se o veřejnou podporu podle § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře, která je obecně zakázaná, pokud zákon o veřejné podpoře nestanoví jinak nebo nebude povolena výjimka.

Při posuzování slučitelnosti veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody je třeba postupovat v souladu s následujícími předpisy ES:

- Nařízení Rady č. 1407/2002 ze dne 23. července o veřejné podpoře uhelnému průmyslu (dále jen „Nařízení“),
- Obecné zásady Společenství o veřejné podpoře na ochranu životního prostředí (2001/C 37/03) (dále jen „Obecné zásady“).

Vzhledem k tomu, že je program zaměřen i na jiná odvětví těžebního průmyslu než na těžbu černého uhlí, není možné pro právní posouzení použít Nařízení, ale je nutné postupovat v souladu s pravidly pro poskytování veřejné podpory v oblasti životního prostředí.

Politika EU v oblasti životního prostředí je založena na zásadě „znečišťovatel platí“ a zásadě internalizace nákladů tak, aby ceny produktů odrážely náklady včetně takto internalizovaných nákladů na životní prostředí. Podle Obecných zásad je možné poskytnout veřejnou podporu v případech sanace území, kde není možné identifikovat znečišťovatele, tedy odpovědnou osobu (a současný vlastník - těžební společnost – nepřevzala závazky na jejich sanaci). V souladu s bodem 38 (E.1.8) Obecných zásad, pokud není zjištěna osoba odpovědná za znečištění, nebo jí nemůže být uložena povinnost nést náklady s tím spojené, může podporu získat osoba jež provádí práce na odstranění znečištění. Tato podpora může dosahovat výše až 100% vhodných nákladů plus 15% nákladů na provedenou práci.

Podpory v rámci programu musí tedy být omezeny jen na ty případy, kdy příjemci jsou schopni prokázat, že za dané znečištění nejsou zodpovědní. Jakmile by znečišťovatel byl identifikován, musel by odstranění škod provést bez možnosti využití veřejné podpory. Proto Úřad stanovil jako podmínku povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory zasílání rozhodnutí o přidělení dotací na odstraňování konkrétního znečištění s odůvodněním, proč za dané znečištění není odpovědná konkrétní osoba.

VI. Závěr

Vzhledem k výše uvedenému Úřad dospěl k závěru, že program veřejné podpory ve formě dotace ze státního rozpočtu na Likvidaci škod na životním prostředí způsobených dobýváním výhradních a nevyhrazených ložisek nerostů až do výše 100% oprávněných nákladů uvedených v tomto rozhodnutí, vyhovuje podmínkám stanoveným v Obecných zásadách a

splňuje podmínky pro její povolení stanovené v zákoně o veřejné podpoře. Rozhodl proto, že tato veřejná podpora je slučitelná se závazky České republiky vyplývajícími z Evropské dohody a výjimku ze zákazu veřejné podpory za uvedených podmínek povolil.

Dne 10.12.2003 byl Úřadu doručen dopis účastníka řízení č.j. 56708/03/6400 o tom, že se vzdává možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí S 131/03-160, případně navrhnout jejich doplnění.

VII. Poučení o opravném prostředku

Proti tomuto rozhodnutí v souladu s § 6 odst. 5 zákona o veřejné podpoře nelze podat rozklad.

Mgr. Kamil Rudolecký
ředitel odboru veřejná podpora

Obdrží:

Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
Na Františku 32
110 15 Praha